

Reflectie op rol van taal in conceptvisie Mens & Natuur

Mens & Natuur en taal

In de visie Mens & Natuur wordt duidelijk dat dit leergebied ook een sterk talig karakter kent en een stevig beroep doet op een talig repertoire van leerlingen. Dat wordt duidelijk als er gesproken wordt van:

- Onder kopje Onderwijs (P.2): Mens & Natuur is essentieel om te kunnen leven in en met de veranderende wereld. Het biedt de leerlingen aanknopingspunten de natuurlijke en gemaakte wereld steeds beter te leren kennen, begrijpen, verklaren en waarderen.
- Onder kopje Essentie (P.2): De natuurlijke en gemaakte wereld biedt rijke contexten en mogelijkheden, waarin leerlingen natuurverschijnselen leren kennen, begrijpen, verklaren, gebruiken en waarderen.
- Onder kopje Doorlopende leerlijn (P.2): Daarbij ligt het accent op het ontwikkelen van (brede) vaardigheden, zodat leerlingen de wereld om hen heen steeds beter leren begrijpen door middel van verwondering, kennis opdoen door ervaringen en het stellen van leervragen passend bij de ontwikkelfase van de leerling.
- Onder kopje Samenhang (P.3): Mens & Natuur heeft raakvlakken met elk leergebied, bijvoorbeeld aan Nederlands, zodat leerlingen zich nauwkeurig kunnen uitdrukken, zowel mondeling als schriftelijk. / Moderne vreemde talen, zodat leerlingen bij het zoeken naar informatie over natuurwetenschappelijke verschijnselen ook anderstalige bronnen kunnen gebruiken.

Aandacht voor taal en communicatie in visie Mens & Natuur

We weten dat het diverse en meertalige karakter van onze samenleving zich ook door vertaalt naar ons onderwijs: de meeste klassen kennen een heterogene samenstelling en tellen in toenemende mate ook leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands. Dat vraagt om voldoende aandacht in alle leergebieden voor leerlingen die het Nederlands niet als thuistaal hebben. Vanuit de volgende vraag heeft het ontwikkelteam Nederlands gekeken naar de conceptvisie:

In hoeverre heeft de visie op het leergebied Mens & Natuur voldoende oog voor de talige behoeften van alle leerlingen, waaronder meertalige leerlingen?

De ontwikkelteamleden van het OT Nederlands vinden dat er al mooi expliciet blijkt van wordt gegeven dat binnen het leergebied rekening moet worden gehouden met verschillende culturele contexten. Deze contexten brengen vaak ook meertaligheid met zich mee. Daarvoor zou nog meer blij kunnen worden gegeven, omdat veel kinderen in Nederland in een meertalige context opgroeien. Dit aspect zou bijvoorbeeld nog een plek kunnen krijgen bij:

- het beschrijven van de samenhang met de andere leergebieden
- bij doorlopende leerlijnen, waarbij genoemd wordt dat leerlingen de wereld om hen heen steeds beter leren begrijpen middel van verwondering, kennis opdoen door ervaringen en het stellen van leervragen passend bij de ontwikkelfase van de leerling.

Vakspecifiek formuleren en redeneren

Zoals de vier fragmenten hierboven laten zien, doet het leergebied Mens & Natuur een sterk beroep op vakspecifiek formuleren en redeneren: leervragen stellen, begrijpen, verklaren, waarderen, bijdragen aan discussies, onderzoek doen en innoveren. Dit vraagt niet alleen om een stevige taalbasis van leerlingen, maar ook om een vakspecifiek taalrepertoire. De OT-leden Nederlands hebben daarom de conceptvisie ook vanuit de volgende vraag geanalyseerd:

In hoeverre wordt er in de visie op het leergebied voldoende aandacht besteed aan vakspecifiek formuleren en redeneren?

Een eerste mooie constatering is dat in de alinea over de positie van het leergebied M&N ten opzichte van andere leergebieden wordt beschreven dat het essentieel is om je nauwkeurig te kunnen uitdrukken, zowel mondeling als schriftelijk.

Tegelijkertijd wordt vaak in de conceptvisie ook verwezen naar taalvaardigheden zoals informatie verwerken, begrijpen, verklaren, waarderen, besluitvorming, bijdragen aan discussies, het stellen van leervragen, onderzoek doen en innoveren. Wat dit vraagt van de taalbasis van leerlingen, blijft nog impliciet: welk taalregister is voor de leerlingen belangrijk en dient dit bij Mens & Natuur aangeleerd te worden of dient de leerling te leunen op hetgeen bij andere leergebieden onderwezen is? De uitwerking daaromtrent en wat dit ook van de leraar Mens & Natuur vraagt rondom het aanleren van een taal en strategieën om bij Mens & Natuur leervragen te stellen, te redeneren, verklaren etc, zou expliciet gemaakt kunnen worden.

In hoeverre wordt er in de visie voldoende aandacht besteed aan de ondersteuning van vakspecifieke taalontwikkeling?

In aansluiting op het eerder gegeven antwoord: er is nog weinig expliciete aandacht voor de vakspecifieke taalontwikkeling van leerlingen en de ondersteunende rol van de leraar daarbij. De groei in vakspecifieke taalontwikkeling zichtbaar maken, zou bijvoorbeeld kunnen bij het stuk Doorlopende leerlijn: In de onderbouw van het vo wordt verdieping en verbreding aangebracht in vaardigheden als onderzoeken, ontwerpen en modelleren. Hier kan worden toegevoegd 'vakspecifiek formuleren en redeneren'. Ook kan worden benoemd dat die vaardigheden ook een beroep doen op vakspecifieke taalvaardigheden die zich ook ontwikkelen en die toenemen in complexiteit.